

distinguishes two directions: literary criticism and poetic-translation. He also followed the biographical method of analysis, argued the uniqueness of each national mentality, interpreting the problem of the indispensable targeting of each literature on the top of the achievements of the world artistic genius.

Key words: I. Nechuy-Levytsky's creativity, realism, prose, literary criticism, social existence of man, city myth, urban text.

УДК 821.161.2.-1 «192/193»:51'255.

Тетяна Бледних

ПОЕТИЧНІ ПЕРЕКЛАДИ ДОБИ РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

У статті досліджуються особливості поетичних перекладів, які здійснили представники українського письменства доби Розстріляного Відродження. Проаналізовано характер перекладацьких зацікавлень, мистецькі пріоритети та вподобання, виокремлено тенденції, які ці переклади відображали. У статті також осмислюється культурно-літературна цінність перекладів зазначеної доби.

Ключові слова: переклад, міжкультурний діалог, антологія, вірш, неокласики, античність, романтизм, модернізм, культура, нація.

У часи національного відродження 20-х років ХХ ст. відбулося розширення і поглиблення міжкультурного діалогу України зі світом. Переклади художніх творів відіграли у цьому процесі свою вагомую роль, бо потужно вплинули на формування національної гідності і самосвідомості. Українці отримали можливість читати кращі художні твори світової літератури рідною мовою. На диво, і тогочасна більшовицька політика своєю риторикою, спрямованою на культурне зближення народів СРСР, посприяла розвиткові перекладацької справи.

Повертаючи художню спадщину доби Розстріляного Відродження в сучасний культурний простір, маємо говорити і про здійснену тоді потужну перекладацьку роботу. Сучасні дослідники, серед яких О. Бриська, Л. Коломієць, Н. Матвієнко, О. Чередниченко, найчастіше звертаються до перекладацької діяльності неокласиків, визнаючи їх майстрами по праву. Цікавим джерелом інформації є навчальний посібник «Український художній переклад та перекладачі 1920-30-х років» Л. Коломієць. Проте багато поетичних перекладів ще чекають на своїх дослідників і поціновувачів. Сьогодні є потреба зібрати, описати, осмислити і оцінити внесок перекладачів у справу національно-культурного відродження 20-х ХХ ст.

Мета статті – окреслити коло світових поетів, вірші яких перекладалася вітчизняними літераторами доби розстріляного відродження, і встановити мистецькі пріоритети, тенденції та вподобання, які ці переклади відображали. Необхідність таких підходів очевидна: чим більше художніх творів перекладено, тим різноманітніше, вагомніше і глибше світова література представлена українській читацькій аудиторії, й відповідно, ширше коло людей залучено у процеси міжкультурних і міжнаціональних дискурсів. Для початку розглянемо, кого саме з поетів перекладали і хто перекладав.

1918 року київське видавництво «Серп і молот» готувало повне зібрання творів німецького романтика Генріха Гейне, а переклади замовило двом молодим і мало відомим поетам з Буковини – Володимирі Кобилянському і Дмитрові Загулу. На думку видавництва, їхні переклади були бездоганні за змістом і формою. Перекладачі не вдавалися до вільних трактувань, переспівів, притримувалися ритміки і структури оригіналу, зберігали точність виразів, дотримувалися алітерації та інших прикмет поезії Гейне. Володимирі Кобилянському належать переклади «Романсів», сонетів, першого циклу «Північного моря» і частина циклу «Поворот». Дмитро Загул, який запропонував В. Кобилянському приєднатися до роботи, виявив стійкий інтерес до творчості німецького поета. Наприкінці 20-х років Загул задумав видати вибрані твори Г. Гейне у 5 томах, перший з яких вийшов 1930 року. Другий і третій томи мали складатися з перекладів Дмитра Загула, а переклади до першого тому він оновив, бо вважав, що попередні технічно слабші і далекі від оригіналу. Серед німецьких поетів увагу Загула привернули Луїза Брахман – маловідома представниця

романтизму; Альмерс Герман – німецький поет, прозаїк, драматург, який жив у ІХ ст.; Анастасіус Грін – поет ІХ ст., який вважається зачинателем нової політичної лірики; Людвіг Уланд – поет-романтик, автор балад і пісень; Теодор Фонтане – поет ІХ ст.; який писав поезії, стилізуючи їх під шотландські вірші та балади; Фрідріх Геббель – ліберальний письменник ІХ ст., теоретик драми. Серед перекладів Дмитра Загула є твори Й. В. Гете і Ф. Шиллера. З Гете Загул переклав першу частину «Фауста», окремі поезії, баладу «Вільховий король», «Мінйона», «Рибалка». Твори Шиллера були першим пробами пера Загула-перекладача. Славетного німецького романтика він почав перекладати ще 1913 року, а 1927 року написав дві вступні статі до книг Шиллера «Балади» – «Життя і творчість Шиллера» і «Дещо про баладу». Були у Загула статті і про Гейне, Брандеса та Жорж Занд. Та не тільки класика цікавила Загула, він знайомив читачів і з творами сучасників. Серед його перекладів прозові твори Мартіна Андерсена Нексе – данського письменника і журналіста комуністичного спрямування, Йоганнеса-Роберта Бехера – поета, комуніста, культурного і політичного діяча, ранні твори якого написані в експресіоністичній манері, та Вальтера Газенклевера – поета-експресіоніста, який, тікаючи від влади Гітлера, спочатку емігрував, а після окупації німцями Франції, наклав на себе руки. Щось майже містичне є в трагічних поворотах долі обидвох митців: і поет, і перекладач стали заручниками схожих систем, запорукою існування яких було суцільне винищення здібних до творчості й здатних до внутрішнього опору людей.

Окрім перекладів німецької поезії бачимо у Загула і переклади творів поета-символіста Константіна Бальмонта, одного з відомих митців Срібного віку. Творчість обох митців пов'язана спільною художньо-стильовою манерою письма.

Вірші відомого бельгійського поета-символіста Еміля Верхарна вийшли українською 1922 року в перекладі Миколи Терещенка. Припускаємо, що молодий український поет, який належав до мистецької групи «Музагет», цілком свідомо популяризував саме цю стильову течію модернізму, властиву також його оригінальній поезії. І хоча з часом Терещенко прийняв соціалістичний реалізм і втратив поетичний шарм, його твори заслуговують на увагу. Інтерес до французької поезії він проніс через усе життя, підготувавши 1971 року видання двотомної антології «Сузір'я французької поезії», в яку увійшли твори 250 поетів.

Цікавою постаттю 20-х років в літературі був Іван Кулик, партійний діяч, критик, перекладач. З точки зору сьогодення його діяльність контрверсійна. Серед перекладів Кулика твори його сучасників російського поета Едуарда Багрицького та польського Владислава Броневського, які симпатизували комуністичним ідеям. Броневський і сам виступав як перекладач. Він познайомив поляків з поезіями Максима Рильського та п'єсами Олександра Корнійчука.

Першим, хто 1898 року переклав українською мовою вірші видатного грузинського романтика Ніколоза Бараташвілі, був Павло Грабовський. Іван Кулик продовжив і поглибив знайомство україномовного читача з творчістю грузинського поета. Він переклав українською увесь поетичний доробок Ніколоза Бараташвілі. Ця книга вийшла 1936 року і супроводжувалася розлогими інформативними коментарями, в яких Кулик підкреслив оптимістичний настрій творчості поета, акцентував увагу на прикметних рисах індивідуального стилю, проаналізував образну природу віршів грузинського романтика. Зокрема, перекладач роздумував про вплив іранської суфістської спадщини на світосприйняття поета, зазначивши, що він не знайшов ознак релігійної містики суфіїв у Бараташвілі. Куликові поет видався «першим європейцем» у грузинській поезії [2, с. 315]. Коментарі до збірки є цікавим літературознавчим дослідженням. Проте найбільшою заслугою Кулика є переклади поезій зі збірки «Листя трави» Волта Вітмена. Іван Кулик, який жив і працював у США ще до революції 1917 року, а потім повернувся туди на дипломатичну роботу 1924 року, вперше познайомив українського читача з американськими поетами «лівих» настроїв, коли підготував і видав 1928 року «Антологію американської

поезії». Іван Кулик був першим, хто познайомив українського читача з віршами одного з провідних американських поетів ХХ ст. Карла Сендберга.

Серед митців, які мали найпотужніший вплив на розвиток перекладу в Україні і лишили по собі талановитий спадок, були неокласики. На хвилі потужного національного підйому, обираючи вектор майбутнього розвитку нашої культури, Микола Хвильовий поставив питання руба: «оскільки наша література стає нарешті на власний шлях розвитку... перед нами стоїть таке питання: на яку із світових літератур вона мусить взяти курс?» [3, с. 835]. І тут же відповідає: «Наша орієнтація – на західноєвропейське мистецтво, на його стиль, на його прийоми» [3, с. 836]. Для Хвильового, як і для багатьох інших митців, орієнтація на Європу зрозуміла: її потужну культурну спадщину необхідно засвоїти, хоча б для того, щоб вийти на новий цивілізаційний виток розвитку, наступним кроком якого має стати «азійський ренесанс». Хвильовий, озброївшись новими філософськими і культурологічними теоріями, проголошує ідею, яка в минулому вже втілювалась у життя. Від кінця ХVI ст. через ХVII і частково ХVIII ст. українська культура була тим містком, який поєднував Захід та Схід. Це був час творчого життя у відкритому геокультурному просторі. (Цей час цікаво відтворений у романах Юрія Липа «Козаки в Московії» і Юрія Косача «Володарка Понтиди». Персонажі цих творів – Латка-Старушевич і Рославець є втіленням таких контактів.) Тому підтримка ідей Хвильового з боку інтелектуала-неокласика Зерова є цілком логічною і природною, адже вчений бачив у ній не лише визначений напрям для національного культурного розвитку, не лише можливість самореалізації таланту, її втілення гарантувало духовну суверенність особистості, за рахунок вільної орієнтації в просторі світової культури. Очевидно, що здійснити задумане можна було тільки за умови подолання тривалого домінування і зверхності російської культури, як очевидно і те, що перекладацька діяльність мала відіграти в цьому процесі одну з головних ролей.

Цілком закономірно, що неокласики серйозно і послідовно займалися перекладами, солідаризуючись з Хвильовим у заклик «дерзати» [3, с. 824]. У своїх перекладах вони орієнтувалися на поєднання національних традицій і досвіду світової та європейської літератури, чим активно протистояли «Пролеткульту». 1920 року у видавництві «Друкар» вийшла книжка перекладів давньоримських поетів, здійснених Миколою Зеровим. Звернення до творчості античних авторів було зумовлено не лише особистими вподобаннями перекладача, а й необхідністю заповнити лакуну, яка утворилася в нашій літературі впродовж ХVIII – ХІХ ст. та дати народу змогу долучитися до світової культурної спадщини. Антична література посідає особливе місце в історії світової цивілізації. Європейські літератури формувалися і розвивалися, сприймаючи античну спадщину як невід’ємну складову власних культур. Усталена історична схема поступального розвитку людства: античність – середньовіччя – новий час, переконливо це демонструє. Вплив творів античної літератури на становлення національних літератур Нового часу нагадує акт ініціації, який засвідчує їхню самодостатність і спроможність. Завдяки Зерову антична спадщина «золотого віку» римської літератури приходить в українську літературу. Він повністю переклав дві та окремі фрагменти з четвертої і п’ятої книги «Про природу речей» Тіта Лукреція Кара; ліричні поезії Гая Валерія Катулла; окремі фрагменти з «Буколік» (перша, четверта еклога), «Георгік» (4 твори), «Енеїди» (книгу першу, фрагменти 2, 5, 6, 7, 8 книг) Публія Вергілія Марона; оди, еподи і сатири Квінта Горація Флакка; «Любовні елегії», «Сумні елегії», «Метаморфози», «Фасти» (Кінець Аріадни) Публія Овідія Назона. Спектр імен перекладених авторів вражає, в ньому представлені як імениті, так і менш знані поети, загалом близько 20 (Альбій Тібулл, Доміцій Марс, Секст Проперцій, Публій Папіній Стацій, Марк Анней Лукан, Децім Юній Ювенал, Марк Валерій Марціал, Децім Магн Авзоній, Клавдій Клавдіан, Сульпіцій Луперк, Пентадій, Клавдій Рутілій Намаціон та поезії невідомих авторів). Окрім римських поетів Зеров перекладав латиномовні поезії Стефана Яворського та Григорія Сковороди. Серед перекладів з польської варто згадати твори відомого польського просвітителя Ігнація Красіцького, якого сучасники називали «князем поетів» і який був одним із творців нової літературної мови. Перекладав Зеров і з польської

– найвидатнішого поета, засновника польського романтизму Адама Міцкевича, Богдана Залеського (романтика, одного із засновників «української школи» в польській літературі), Антонія Сову (справжнє ім'я Едвард Желіговський, який був знайомий з Шевченком і присвятив йому вірш «До брата Тараса Шевченка», а у Шевченка є вірш «Подражанія Едуарду Сові»), Міріама (Зенон Пшесмицький, символіст, діяч епохи «Молодої Польщі» (1891-1918)). Цікавим є той факт, що всі згадані польські поети, були активними громадськими діячами та учасниками національно-визвольного руху. Зеров поповнив нашу літературу перекладами з італійської (Франческо Петрарка), німецької (Йоганна Вольфганга Гете), англійської (Джорджа Гордона Байрона). Діапазон французьких та бельгійських поетів теж вражає – від П'єра Ронсара, поета доби Відродження та очільника об'єднання «Плеяда», що поширювало ідеї вивчення античної літератури та його соратника Жоашена де Белле і до П'єра-Жана де Беранже (французького народного поета, пісні якого були дуже популярними) від поетів парнаської школи (Леконта де Ліля і Жозе-Марія де Ередіа до засновника символізму – Еміля Верхарна, від Шарля Герена до сучасників Зерова Шарля Пегі та Жоржа Дюамеля). Серед перекладів Миколи Зерова є твори Янки Купали, класика та відомого діяча білоруського відродження початку ХХ ст., а також переклади російською мовою поезії Лесі Українки, Максима Рильського та авторів античності Публія Овідія Назона, римського історика Луція Аннея Флора, латиномовного поета часів Римської імперії Марка Аврелія Олімпія Немезиана, який писав дидактичні та буколічні вірші, поета і ритора Децима Магна Авзонія. Блискучі переклади Зерова є відповіддю усім тим, хто зверхньо говорив про обмеженість і «селянськість» української мови, а також усім тим сучасникам, які блюзнірські вважали античну культуру мотлохом.

У творчому доробку Павла Филиповича є переклади творів П'єра-Жана де Беранже, Армана Сюллі-Прюдома (поет парнаської школи, який вважав себе поетом-філософом, проте його вірші, імовірно, роздуми, ніж сентенції), Шарля Бодлера, Поля Верлена, Анрі Огюста Барб'є (поет-романтик), Анни Ноай (французька поетка і господиня літературного салону, який відвідували Поль Валері, Альфонс Доде, Андре Жид, Жан Кокто, Габрієла Містраль, Франсуа Моріак, Марсель Пруст; перша жінка, яку прийняли до Королівської академії французької літератури та мови Бельгії, кавалер ордена Почесного легіону), Поля Фора (поет-символіст, засновник і керівник Паризького художнього театру, на сцені якого ставили п'єси Метерлінка, Ларрберго, Гурмона. Славу здобув на рубежі століття книгами з незмінним заголовком «Французькі балади». Символісти молодшого покоління обрали його «королем поетів»). Неокласики любили Беранже. Зеров, Филипович та Рильський навіть готували окрему збірку творів французького сатирика, однак до видання не дійшло.

Укладаючи антологію французької поезії, Михайло Драй-Хмара з 1928 по 1935 роки перекладає «парнасців»: Теодора де Банвіля, Теофіля Готьє, Леона Дьєркаса, Леконт де Ліля, Сюллі Прюдома та близького до них романтика Жерара де Нерваля; видатних поетів, попередників символізму Шарля Бодлера та Трістана Корб'єра, символістів Поля Верлена, Стефана Малларме та бельгійського поета-символіста Жоржа Роденбаха; поезії своїх сучасників – француза Жуля Ромена й Поля Клоделя, австрійців Стефана Цвейга та Франца Верфеля. Знання слов'янських мов уможливило переклад вірша чеського поета і прозаїка Йозефа Гора «Захід і Схід». Цією роботою Драй-Хмара продовжив справу Івана Франка, який познайомив українського читача з модерною чеською поезією, зокрема творчістю Йозефа Махара. Неокласик-лінгвіст здійснив переклад вірша Й. Махара «В Галичині».

Блискучим зразком майстерності Драй-Хмари є частковий переклад збірки «Вінок» (1913) білоруського поета Максима Богдановича (Максім Багдановіч), ровесника Драй-Хмари. Частковий тому, що перекладач не пішов за оригіналом, а включив до збірки й інші поезії М. Богдановича. Український читач отримав можливість вперше познайомитися з віршами одного з творців національної білоруської літератури і літературної мови, зокрема з прекрасним твором «Погоня», в якому Богданович роздумує над історією рідної землі, звертаючись до одного з її стародавніх символів – герба Великого Князівства Литовського, Руського та Жемайтійського, який так і зветься – Погоня. Близькість з Богдановичем у Драй-

Хмари не лише стильова, вона – світоглядна. Обидва поети були вихідцями з села, яким вдалося отримати хорошу гімназійну освіту, обидва мали схильність до вивчення мов (Богданович, щоправда, вивчав їх самотужки) та любов до художнього слова. Окрім цього, вони були представниками літератур з колоніальним статусом, літератур, вимушено ізольованих від світових мистецьких процесів. Саме тому обидва поети прагнули витворити інонаціональний культурний ландшафт, в якому міжлітературний діалог на рівних став би можливим, а з часом і звичним.

Українські видання 20-х років минулого століття багаті на антології. Потреба саме такого формату була зумовлена освітніми, культурними та соціально-політичними запитами тодішнього суспільства. Одним з таких видань була «Антологія російської поезії в українських перекладах», що вийшла 1925 року під редакцією Бориса Якубського. У ній було вміщено переклади з Афанасія Фета і Олександра Блока, зроблені Максимом Рильським. Того ж року в Києві з'явилась книжечка поезій Валерія Брюсова українською, перекладачами якого були Микола Зеров, Павло Филипович, Максим Рильський. 1927 році з нагоди дев'яносторіччя від дня смерті Пушкіна вийшло одностомне видання творів російського генія у перекладах неокласиків. Передмову і редагування здійснив Павло Филипович. 1934 року вийшли «Казки Пушкіна» в перекладах М.Рильського та М.Зерова, який вже змушений був сховатися за псевдонімом Б. Петрушевський.

У 20-ті роки Максим Рильський перекладає українською твори Адама Міцкевича, зокрема 1927 окремим виданням виходить поема «Пан Тадеуш». Тоді ж Рильський активно працює над перекладами творів Михайла Лермонтова, Івана Крилова, Максиміліана Волошина. Серед перекладів майстра з німецької мови варто згадати декілька поезій Йоганна Вольфганга Гете, вірш німецького поета-просвітителя Фрідріха Гагедорна, вірш Крістіана Фрідріха Шубарта, відомого більше своїми музичними творами, Маттіаса Клавдіуса, письменника, який творив на зламі XVII – XIXст. і якого німці шанували за простоту, дотепність і жартівливість, та Генріха Гайне, одного з найвідоміших поетів XIXст.

Ще один з неокласиків – Освальд Бургардт – 1925 року видав розвідку про творчість англійського поета-романтика Персі Біші Шеллі, 1926 – збірник перекладів з німецької мови «Залізні сонети», 1927 – розвідку «Леся Українка і Гайне», 1930 – «Гайне в українських перекладах». З листа Зерова знаємо, що Бургардт працював над перекладом «Едди». І все це лише частина зробленого неокласиками, бо поза увагою лишилися їхні переклади прозових, драматичних та частина наукових праць.

З кінця 20-х, з часу розгортання сталінських репресій орієнтація на європейський культурний простір була призупинена, політична кон'юнктура напругу вплинула на літературний процес: перекладалися твори членів комуністичних партій, симпатиків та прихильників лівих ідей, що в цілому негативно позначилось як на кількості, так і на якості перекладів. Комуністична система, вдаючись до русифікаторської політики, демонструвала цілеспрямовану культурну агресію щодо національних спільнот, а це деморалізувало людей, знижувало їхній професійний рівень. Підтвердження знаходимо у листах Зерова до дружини з Соловецького концтабору. У них багато цікавих зауважень щодо опублікованих перекладів поезії Пушкіна в київській «Літературній газеті». Так, у листі від 17 листопада 1936 він пише: «Переводы Сосюры слабы. «Евгений Онегин» очень хорош, но местами переведен в «пол-Максима» и у меня такое впечатление, что с его виртуозностью по части стиха и языка можно было бы сделать еще лучше». [1, с. 1145]. У іншому листі від 21 травня 1937 року читаємо: «Пушкин издан великолепно, иллюстрации воспроизведены прекрасно, но переводы в большинстве слабы. Коренных вещей две: старый перевод «Медного всадника» Рыльского и новый перевод «Русалки» Свидзинского. О «Всаднике» не говорю: это шедевр признанный, а «Русалка» меня прямо очаровала естественностью, простотой и стройностью языка. Если в рецензиях о ней ничего нет, то это значит: рецензенты слепы. Все остальное значительно ниже...». [1, с. 1176].

Відомості вміщені у біо-бібліографічному довіднику «Десять років української літератури (1917-1927)» А. Лейтеса і М. Яшека показують велику кількість рецензій на

переклади, здійснені Андрієм Ніковським, Павлом Богацьким, Борисом Якубським, Миколою Зеровим, Павлом Тиховським, Володимиром Державиним, Григорієм Майфетом, Освальдом Бургардтом, Дмитром Рудиком, Олександром Білецьким, Іваном Куликом, Юрієм Савченком, Агап'єм Шамраєм, що, в свою чергу, свідчить про нові підходи в освоєнні багатств світового письменства нашими літераторами та зростання потреб україномовного читача.

Запропонований короткий огляд поетичних перекладів 20-х років ХХ ст. свідчить про стійкий інтерес українців до німецькомовної, франкомовної літератур доби Романтизму та Модерну, зростання інтересу до грузинської, білоруської, польської, чеської. Маємо підстави говорити про бажання митців познайомити своїх сучасників зі здобутками світової політичної поезії, що відповідає настроям того часу. Перекладами займалися провідні українські поети та письменники, а найбільше – неокласики, які, зневаживши тогочасну політичну кон'юнктуру, послідовно, цілеспрямовано і активно працювали над тим, щоб інтегрувати чужий мистецький досвід у вітчизняний літературний простір і посприяти зростанню освітнього та культурного потенціалу нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зеров М. Українське письменство / Упоряд. М. Сулима; післям. М. Москаленка. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 1301 с.
2. Бараташвілі Ніколом. Лірика. К.: Держлітвидав, 1936.
3. Хвильовий М. Апологети писаризму // Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія – проза – драма – есей / Упорядкув., передм., післямова Ю. Лавріненка; Післямова Є. Свєрстюка. К.: Смолоскип, 2002. С. 835-836.

Tetiana Bliednykh. Poetic translations of executed renaissance era.

Translating activity has always been part of the artistic process in Ukrainian literature, due to its colonial status, translation activity was slowly developing, except for individual and unfortunately not long periods. One of them was the time of the national revival of the 20s of the twentieth century. Ukrainian artists sought to enrich their native literature with the best translations of works of the past and present. They actively worked on overcoming the complex of provinciality among Ukrainians. And today there is a need for understanding and assessing the contribution of translators to the national-cultural revival of the 20-ies of the twentieth century. We need to gather and describe what they made century ago. This article describes the artists who worked on translations and what works translated. The need for such approaches is obvious: the more artistic works translated, the more diverse, the more weighty and deeper the world literature is presented to the Ukrainian readership, and, accordingly, a wider circle of people is involved in the processes of intercultural and interethnic discourses.

A brief overview of poetic translations of the 20s of the twentieth century is made in the article testifies to the persistent interest of Ukrainians in German-speaking, French-speaking literatures of the era of Romanticism and Modernism, and growing interest in Georgian, Belarusian, Polish, and Czech. We have grounds to talk about the artists' desire to introduce their contemporaries to the achievements of world political poetry, which corresponds to the mood of that time. We see that the leading Ukrainian poets and writers engaged in translations, and most of all, the Neoclassicists, who neglected the political situation at that time, consistently, deliberately and actively worked to integrate the artistic experience of others into the domestic literary space and contribute to the growth of educational and cultural potential of nation.

Key words: translation, intercultural dialogue, anthology, poem, neoclassics, antiquity, romanticism, modernism, culture, nation.

УДК 821.161.2.0-32/34 Одрач

Інна Галак

МІФОПОЕТИЧНА СТРУКТУРА ОПОВІДАНЬ «ПОЛІСЬКОГО ЦИКЛУ» ФЕДОРА ОДРАЧА

У статті аналізуються міфопоетичні особливості парадигми Федора Одрача, алюзійно-символічний підтекст біблійних та язичницьких міфем, особливості їх зрощення в структурі оповідань «Танок журавлів» та «Поліська казка». Досліджено образи-символи, які репрезентують сфери міфічного двосвіття. З'ясовується етнопсихологічна особливість метемпсихозу душі померлої у птаха. Досліджено специфіку хронотопу оповідання Федора Одрача «Танок журавлів», а також психоемоційний стан головного героя, прояв його міфічної свідомості, в якій віддзеркалились міфи та фольклор Полісся. Під час аналізу алюзійно-символічного підтексту міфем лебеда Го-го та голуба з оливковою гілкою, зроблено спробу з'ясувати міфічні структури, з яких виокремились ці міфемі.

Ключові слова: міфічна свідомість, міфема, міфічне порубіжжя, легендарно-міфологічна традиція, символ, метемпсихоз, профанний і сакральний, алюзійно-символічний підтекст.